No. 1919 Zaterdag 23 October 1920. 37ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Voor ons levensgeluk.

Op den Haarlemschen Katholiekendag hield Pater Dr. Van Ginneken de volgende schoone rede, die door een stampvolle zaal in ademlooze stilte werd aangehoord.

„Gebed, arbeid en spaarzaamheid zijn de trits van deugden, welke de Katholieken van het diocees Haarlem zich voorstellen te beoefenen in het komende jaar. Wij, Katholieken, kunnen toch onzen plicht van navolging van Jezus Christus niet beter samenvatten dan in het volgend parool: werken, sparen en bidden.

Werken is met zielegloed altijd en overal verrichten, wat de tijd van ons vraagt; werken is een onuitputtelijke energiebron; werken, is kunnen en willen.

Wij, Katholieken, moeten aan land en volk bewijzen, dat wij, al werkende, de vreedzame ontwikkeling, den rustigen uitbouw willen der maatschappij tot één groot huisgezin, tot één harmonisch geheel.

Door werken, door de goede daad ontstaat het geluk.

Geen gelukkiger menschen dan de stoere werkers. Le travail est la meilleure consolation. Alle groote Katholieke werkers van de 19e eeuw zijn gelukkige menschen geweest.

En van den anderen kant, de blijheid brengt tot werken, de blijheid verruimt en maakt alle zielenkrachten vrij. De socialisten brengen arbeidsschuwheid; wij Katholieken moeten den lust tot werken weer terugbrengen.

Werken alleen is niet genoeg, we moeten het resultaat van ons werken weten te besparen. We moeten spaarzaam zijn. Spaarzaam is een oud-Hollandsche deugd, waarop heel veel oud-Hollandsche gezegden heen wijzen. Is die deugd nog in eere? Helaas, degenen, die van den oorlog het minst geleden hebben: de O.W'ers, vertoonen vaak een betreurenswaardige spilzucht.

Wat de een aan auto's verpatst, verkwist de ander aan pralines en champagne. Laten de spillers Jezus' parabel van de talenten overwegen. Christus heeft ons wel degelijk willen leeren, dat elke geldsom een nieuwe geldsom moet opleveren. Wie vroeger één talent verdiende en thans twee of meer, moet ook voor God thans meer talenten verantwoorden. Juist door dit méér afleveren, naarmate men méér heeft ontvangen, is de West-Europeesche beschaving gegroeid. Ook thans, Katholieke oweejers van alle standen ligt in de deugd van spaarzaamheid het geheim van den christelijken beschavingsarbeid. Sint Bernulphus, een echte oweejer, door keizer Koenraad rijk met tijdelijke goederen begiftigd, wierp zich op de nooden zijner dagen: hij liet nieuwe kerken verrijzen in het door de Noormannen verwoeste land. In de geschiedenis bleef hij befaamd als de maatschappelijke en geestelijke reformator van de maatschappij dier dagen: Sint Bernulphus werd de kerkebouwer en stedestichter dier dagen.

Oweejers, woekert spaarzaam met uw talenten en gaven, als een onzer grootste vrijmakers der 19e eeuw: Dr. Nuijens.

Laten wij de parabel van Jezus Christus, over de talenten ons geschonken, niet te schande maken.

Werken en sparen is onze plicht. Om dien plicht te vervullen staan wij niet alleen, niet zonder hulp. Wij kunnen, wij mogen bidden.

Bidden is ons werken en sparen opheffen in de hooge sfeer van het licht der eeuwigheid.

Zooveel Katholieken hebben een te eng, te formalistisch begrip van bidden.

Bidden hoeft niet altijd te gebeuren in de kerk, uit een kerkboek. Bidden is op de allereerste plaats gevoel van diepen deemoed jegens den grooten God.

Kent gij de geschiedenis van dien armen boer van Ars?

Hij bad zoo veel.

Toen men hem vroeg, wat hij altijd deed, antwoordde hij:

„Il m'avise, Je l'avise," wat vrij vertaald zou kunnen worden aldus: God en ik bespreken alles met elkaar.

Dát is bidden.

„Vader, wat wilt gij dat uw kind doet?

Jezus, mijn broeder, hoe zoudt Gij dat gedaan hebben. Geef mij uw raad."

Dát is bidden.

Dan voltrekt zich in u het sublieme gebeuren van een intiem gesprek van God met Zijn kind. Samen overleggen met God, samen zijn, samen deelen een rythme van menschengeest en Goddelijken geest, dát is bidden.

Paulus drukte het aldus uit: „Niet ik leef, maar Christus leeft in mij."

Vondel heeft het gevoeld:

„De hemel heeft het kleên verkoren
Slechts wie in ootmoed wordt herboren
Die is van het hemelsche geslacht."

Wijd u toe aan den omgang met den Schepper en Heer, verschillende oogenblikken van den dag.

Dan zal uw hart heel den dag bij God blijven.

De Godsvlag van ons gebed is een vlag van hoogen adel.

En laten wij beseffen: noblesse oblige.

Onze ziel moet haken naar de waterbronnen van Goddelijke liefde.

Het bidden der Katholieken moet inniger, devoter, inwendiger worden.

Geen vormen zonder inhoud, geen fraaiigheden zonder zin.

Welaan, laten wij bidden blijven, ons onderhouden met God heel den dag.

In Thomas á Kempis' derde boek kunt gij leeren wat waarachtig bidden is. Heel zijn gedachten, begeerten, gevoelens, bedenkingen uiten voor God in deemoedige vertrouwelijkheid.

O, konden wij allen bidden als Thomas á Kempis bad in het nederige Windesheim!

Heer! Leer ons bidden!

Geef ons, Heer, de kracht om te treden in het spoor van den zaligen Petrus Canisius, Sint Bernulphus en Thomas á Kempis.

Wij willen Heer!

Geef ons Uwe liefde en genade.

Moge onze Vaderlandsche Heiligen ons helpen.

Wij gaan opnieuw, of voor het eerst: werken, sparen en bidden!

Droogte op Curaçao in vroeger jaren.

V.

Droogte is zeker wel Curaçao's meest geduchte vijand. Zij is het tegenwoordig angstig-benauwend. Zij was het in de XVIIIe eeuw. Zij duikt telkens op in elk tijdvak van hare geschiedenis.

Die droogte zelf is echter wel het beste bewijs, dat Curaçao een taai leven heeft.

Zelfs het doodvonnis door de *conquistadores* over haar uitgesproken met de verklaring, dat dit eiland tot de *islas inutiles*, „waardelooze eilanden," behoorde heeft zij nu reeds ruim vier eeuwen overleefd.

Men heeft Curaçao niet ten onrechte wel eens met een kat vergeleken, die, hoe men ze ook gooit of smijt, toch altijd weer op haar pooten terecht komt.

Ons eiland heeft in den loop des geschiedenis heel wat rampspoeden meegemaakt, zij is deerlijk gehavend, den ondergang nabij geweest, toch kwam zij telkens na korter of langer tijd de moeielijkheden weer te boven.

Zoo ook als men het plakkaat van het ongeluksjaar 1751 leest, denkt men zich het eiland in den meest hopeloozen toestand, ofschoon in latere jaren die nog menigmaal veel ernstiger en rampspoediger is geweest.

Den 7 October 1751 richtte Gouverneur Isaac Faesch een publicatie tot de bevolking, waarin hij de inwoners ernstig onder het oog bracht, dat: *wegens de menigvuldige aanhoudende en dagelijks toenemende desastres, ellenden en rampspoeden*, die dit eiland nu na de laast gesloten vrede [van Aken in 1748] in de West-Indiën is aangedaan, *onderdrukt en genoegzaam ten onder gebracht* door het onregelmatig nemen van deszelfs vaartuigen, het berooven van de zeecommercie en de navigatie, quasi in een volle vrede, gelijk door de aanhoudende ziekten, bekend onder den naam van kinderpokjes, vurigheid, en koortsen, als andere gevaarlijke kwalen onder de menschen alhier...... bij continuatie blijft grasseeren, en de dure tijd, die door dezelve onvermijdelijk moet resulteeren, waarbij komt een lange, onlangs aanhoudende droogte, die de landman voor een schralen oogst doet duchten. Edoch door Gods onuitsprekelijke Goedertierenheid met eenige tusschenin vallende regens goedgunstig vergoed is, waardoor de flauwe hoop des landmans eenigermate opgebeurd is, uit alle welke niet duister komt te blijken, dat de toorne Gods 's lands hooggaande en toenemende zonden en ongerechtigheden ontstoken is......" enz. enz.

Om al die redenen „wij, Gouverneur, na een ernstige en christelijke overweging van de tegenwoordige zeer zorgelijke en bekommerlijke toestand van zaken en tijden voor het welzijn dezes lands inwoonderen ten allerhoogste nuttig, dienstig en noodig geoordeeld, om alsnu wederom gelijk in vorige tijden onze toevlucht

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

't Is net 'n droom geweest!

Ik bedoel, 't zoo juist versnoepte verlofjaartje in 't dierbaar moederland.

De tijd vliegt toch met zoo'n fabelachtige recordsnelheid, als je van alle kanten wordt goedgedaan, en 'n iegelijk zich uitslooft, om 't je toch maar zoo pleizierig mogelijk te maken.

Ja, genoten heb ik, genoten met lange, volle teugen, en nu zit ik weer op denzelfden stoel, vóór hetzelfde bureau, in hetzelfde huis, op denzelfden buitenpost, maar met 'n brein vol indrukken en 'n hart vol dankbaarheid, copie te pennen voor de Amigoe, precies als in 't vorig jaar.

Was vast besloten met mijn schrijverij te stoppen, want geloof me, er zou heel wat minder nonsens 't licht zien, als inkt-wellustelingen of lijders aan scribomanie 't over hun hart konden verkrijgen, op tijd een reuzenpunt, 'n finis finalis achter hun geschrijf te deponeeren, en dan behoeven ze nog geenszins aan 't seniel-aftakelen te zijn.

Dacht mijn stoptijd gekomen, maar jawel, kreeg kort na mijn terugkomst in de kolonie zoovele vleiende aanvragen, om toch asjeblieft weer te beginnen, dat ik op 't laatst bezweken ben, om weer nu en dan 'n causerie, 'n praatje te pennen voor „onder de streep" van de mij zoo sympathieke „Amigoe di Curaçao."

Dus vooruit maar weer, in nomine Domini!

* * *

Als je jarenlang je veeg bestaan gerekt hebt door knabbelen op magere geitenbouten, en 't doorslikken van smakelooze, wee-flauwe foensje, dan is op thuisreis de eerste de beste lunch aan boord, als 'n riant feestmaal voor je.

Hier — ik bedoel in Willemstad — zeggen sommige lui fonsje voor foensje, en zelfs lonch in plaats van lunch.

't „Waarom" kan ik heusch niet achterhalen, misschien is 't eerste Haegsch-papiamento, in ieder geval, ik lunchte met smaak, en we kregen geen foensje, heelemaal niet.

Absoluut geen lust gevoel je, als je reeds menigmaal 't groote water zijt overgestoken, al heb je dan ook geen Ahnung van zeeziekte, om 'n dagboek te houden of 'n beschrijving van de tamelijk eentonige reis te geven, die je zoowat vegeteerend, ijsbeerend en dommelend doorbrengt.

Heb je zooals ik, meer dan elf jaren op onze barre rots onder 'n koperen hemel gepasseerd, dan zijn 't in 't zichtkomen van de Hollandsche kust, en 't binnenloopen te IJmuiden momenten, die je 'n prop in de keel en 't water tusschen je wimpers persen.

Wat heerlijk groenende sappige weiden, wat prachtexemplaren van vee, wat bedrijvigheid en welvaart aan beide oevers, en dat alles overgoten door 't wazige lichteffect van 'n zacht blauwende bewolkte lucht, ja, dat is Holland weer, mijn goed, mijn oud, mijn dierbaar moederland!

We boften en we boften niet.

De „ELTA" was sedert 'n paar dagen geopend, en hoog in de lucht, hoog boven onze schuit „de Stuyvesant" cabrioleerden 2 soms 3 rappe vliegers, 'n wonder iets voor ons West-Indische huisvaarders, die nog nooit 'n vliegmensch onze van warmte trillende atmosfeer hadden zien doorklieven.

Dat was de bof, ofschoon mijn nekspier van 't omhoog staren danig pijnde.

Toen we, mijlen Amsterdam voorbijgestoomd, eindelijk in de zgn. Rietlanden, die veel weg hebben van steenachtig Arabië, aan de Surinamekade gemeerd lagen, geen vriend of bekende op de kade.

Algemeene verbazing onder de passagiers.

Op verkenning getogen. Wat bleek? Verwelkomende vrienden en familieleden stonden popelend van ongeduld, ondanks admissiekaart aan 't zeevaarthuis verkregen, opgepropt achter 'n hek, in een der afdeelingen van de K. W. I. M. loods.

Mijn eerste welkom in Holland was als van 'n galeiboef, 'n shakehand door de traliës.

Dat was de wanbof.

De eerste dagen in 't moederland, zeker, prettig zijn ze, maar 't is je toch allemaal nog zoo vreemd die dichte, donkere huizen en kleine kamers, die zwaar begordijnde gegarneerde ramen, dat op 'n stoep staan en aan 'n bel trekken om er in te komen, dat voetenvegen, die eindelooze loopers, die overdonderende drukte op straat, 't is allemaal zoo heel anders als je gewoon zijt op je eenzame buitenpost.

De linnenkast is door 'n zorgvuldige moeder of zus of schoonzus weer spoedig op peil gebracht, je hebt je 'n costuum en laarzen laten aanmeten, 'n brandnieuw deukje omspant je peper-en-zout, 'n paar handschoenen. Nu, zooveel prijken in je linkerborstzak, enfin je bent „tiré à quatre épingles."

Thuis ben je 't, na de eerste emoties van weerzien, al heel gauw op je gemak, je rookt naar hartelust fijne sigaren, ben al spoedig beste vrienden met 't kleine grut, eet met smaak, want ze weten precies wat je graag lust, 't weerzien van souveniers uit je jeugd doet je wondergoed, enfin, je gevoelt je weer thuis, in je old dear sweet home.

Maar, die visites maken, waar je zgn. niet buiten kunt! 'n Kopje thee met 'n wolkje melk gaan drinken bij 'n tante of 'n oude nicht, 'n koekje naar binnen kruimelen waar je niet van houdt, niet mogen rooken, waar je wèl van houdt, of als je 'n sigaar krijgt, vooral niet met asch morsen, 'n uurtje netjes zitten op 'n rechtleunigen stoel, caramba, dat zijn van die dingen waarvan je zoo gauw niet weet.

En dan op 'n kouden winterdag bij kennissen, waarmee je op minder intiemen voet staat, op bezoek gaan, God bewaar me, dat is 'n corvée!

Ben kippig, dus draag ik m' bril.

Je belt aan, je wordt aangediend, je treedt de gang binnen, neen, eerst je voeten vegen, dienstmeisje opent deur van huiskamer of salon, 'n zoele kachelwarmte straalt je tegen, en je ziet niets meer.

Als matglas zijn je brilleglazen.

Je hoort iemand naar je toekomen met 'n „wel dat vind ik nu 's aardig," je voelt snuffelende neus van 'n knorrenden pinscher tegen je kuitenstelsel, maar zien, geen kwestie van, totdat eindelijk o zoo langzaam, je beslagen lokglazen niet

te nemen tot den Grooten en Almachtigen God, den Oppersten Regeerder en Bestuurder van alles, die zijn goedertierenheden en barmhartigheid zoo menigwerf over ons heeft doen uitspreken, en baarblijkelijk heeft doen ondervinden, die ons menigvuldige malen uit de allergrootste nooden en swarigheden heeft verlost en ook nu weer (zoo wij hopen en vertrouwen) verlossen zal en van wiens milderijken zegen en weldaden alleen een goede uitslag van alle pogingen ten beste van land en kerken afhangen, uit onze macht en autoriteit bij dezen uitschrijven **een algemeenen Dank-, Vast- en Bededag** over dit geheele eiland tegen Woensdag, die wezen zal den 20sten dezer loopende Maand October." enz. enz. enz...... ten einde...... de siekten op dit eiland te doen ophouden...... en ons land' voorts te verkwikken met een vroegen en spaden regen en voordeeligen oogst, zonder welke het eiland noodsakelijk tot de uiterste armoede en totale ruïne vervallen moet,"...... enz enz, enz.

Zelfs wanneer wij aannemen, wat niet onwaarschijnlijk is, dat de toenmalige Predikant dit stuk heeft opgesteld, dan kunnen wij niet anders dan eerbied en bewondering hebben voor dien geest van rechtzinnig geloof, die er spreekt uit dit document, dat toch in ieder geval officieel uitging van het hoofd der kolonie.

Wij hebben helaas geen enkele aanwijzing kunnen vinden, dat de „tusschenin vallende regens" in October door overvloedige regens en door een rijken oogst gevolgd is. Wel het tegendeel.

Dat de toestand niet verbeterd, zoo niet verergerd is, maken wij hieruit op, dat er in dat jaar en het volgende werkelijk een noodtoestand heerschte onder de slaven.

Klachten over het ontvluchten van slaven nemen hand over hand toe.

In geen enkel jaar werden er zoo veel maatregelen getroffen tegen het ontvluchten der slaven. Uit een lijst door het Bestuur opgemaakt, blijkt dat er in de laatste 10 jaar 87 slaven waren weggevlucht, doch de groote meerderheid liep over de twee laatste jaren. Daarom werd er een huisje als wachtpost gebouwd op het Rif aan den lijhoek der haven, waarin de burgers vrijwillige wachtdienst hielden, om op deze wantomba's te letten, die met canoas of booten van uit de haven bij avond of in den nacht trachten weg te komen.

Bij publicatie van 12 Juli 1752 werden buitengewoon strenge bepalingen vastgesteld tegen de inwoners, die door eigen onvoorzichtigheid en roekeloosheid oorzaak waren dat slaven zoo gemakkelijk konden ontsnappen. Daarom werd last gegeven dat niemand zijn piraguas, canoas, booten, sloepen, dories, ponten en andere kleine vaartuigen des nachts onbeheerd in het water mocht achterlaten, maar op den wal moest trekken en met een ketting aan een suffisante paal of anker in den grond geslagen, vastsluiten. Ieder die een dergelijk, vaartuig in de haven, binnenbaaien of bij de werven na zonsondergang onbemand zou vinden, had volkomen het recht er een gat in te kappen of het stuk te slaan. Bovendien werd de boot geconfiskeerd en beliep de eigenaar nog een boete van 50 pesos op. En ingeval bewezen werd, wie de eigenaar was van een boot, waarmede een of meer slaven ontvlucht waren, moest de eigenaar van dat vaartuig nog bovendien de waarde der ontvluchte slaven vergoeden. De visschers kregen de aanzegging, dat zij hun dories en canoas des avonds vóór de klokke van 8 uur vóór het Fort bij het touwhuisje op den wal moesten halen.

Allen, die na zonsondergang het wachthuis op het Rif zonden voorbijvaren, moesten, zoo zij door de wachtposten werden aangeroepen, behoorlijk antwoord geven, terwijl de slaven zich in dat geval terstond bij de wacht moesten aanmelden. Indien er na driemaal aangeroepen te zijn, nog geen antwoord kwam, zou er met scherp op hen geschoten worden.

***

Dieselfde benarde toestand bleef het geheele jaar voortduren. De brutaliteit der kapers nam met den dag toe. In September van 1752 werden de kapiteins Jan Hendrik Brugman, Daniel Copius, Gerrit Schotborg en Pieter Gaddewijn, bevelvoerend resp. over de kustbewaarders: *Resolutie*, *Roby*, *Victoria* en de *Jonge Abraham* uitgezonden om drie „Rheevaartuigen" en 2 barken, kapers die sich in de buurt van Caracasbaai ophielden aan te vallen en zoo mogelijk te overmeesteren.

De eenige verandering kwam eerst op het einde des jaars, toen „God in zijn grondelooze barmhartigheid, tot hiertoe ons bewezen, menigvuldige verkwikkende regens zond die wij nu nog dagelijks genieten en waardoor wij ons een goeden oogst voorspellen." Voor den Gouverneur was dit reden te over voor 6 December weer een Dank- Vast- en Bededag uit te schrijven.

Uit een nieuw plakkaat voor een dergelijken Bededag, een jaar later gepubliceerd in October 1753 komen we te weten dat het oogstjaar 1752-53 bijzonder gunstig was uitgevallen, „waardoor vele arme menschen zijn gesoulageerd, die anderszins tot den ondergang souden zijn geraakt en wij allen in het leven zijn behouden."

Doch toen, einde October 1753, was het weer dezelfde klacht over een lange aanhoudende droogte, die den landman voor een schralen oogst doen duchten."

Gelukkig schijnt die vrees niet bewaarheid te zijn, want in het plakkaat van 21 October 1754, waarbij een Dank- Vast-, en Bededag werd uitgeschreven tegen 13 November van dat jaar, wordt ook als reden van dankbaarheid opgegeven „een goeden oogst in het laatst gepasseerde jaar." Van den anderen kant waren er niet minder motieven van vrees en om zich te verootmoedigen wegens 1o. „de slaande Hand Gods over 's lands inwoonderen met aanhoudende koortsen en anderen siekten, door welke velen derselver subiet van hun familie zijn weggerukt en veel weduwen en weezen nagelaten, 't geen als nog niet cesseert, 2o' alsmede weinig commercie alhier, waarvan het eiland zijn meeste subsistentie heeft." Daarom moeten wij God bidden o. a. „om ons land te verkwikken met een vroegen en spaden regen en voordeeligen oogst."

***

Tot slot en ter afwisseling voor desen keer een paar berichten uit dat jaar, die *misschien* ook wel verband houden met de droogte en achteruitgang van den landbouw.

Bij publicatie van 23 Juli 1754 wordt bekend gemaakt, dat de plantage *Zuijkerthuijn* gelegen in het Ruiterkwartier, in der tijd beplant en aldus genoemd door Gouverneur JAN NOACH DU FAY (1721—1730], op last van de Bewindhebbers der West-Indische Compagnie (bij schrijven van 23 Dec. 1753) aan den meest biedende ter pubieke verkoop wordt aangeboden op 2 September 1754 's morgens ten 9 uur. Ter bezichtiging kon men zich aanmelden bij den corporaal van de ruiterij Jan Evertsz. De koopsom te betalen binnen 6 maanden.

Een andere publicatie van denzelfden dag berichtte dat de verhuurde gouvernemenspiantages 1o. *De Oostpunt* (gelegen in het bovenkwartier. 2o. *De Coraaltabak* (id) 3o. *Piscaderie* en 4o. *Santa Maria* beide laatsten in het beneden kwartier, waarvan de huurtijd expireerde op 1 Juni 1755, opnieuw voor 10 jaren zouden verhuurd worden aan den meestbiedende, met recht van den tegenwoordigen huurder van voorkeur, mits hij dan 5 % der huurpenningen boven het hoogste bod betaalt.

Het is wel opmerkelijk, dat onder de huurcondities wordt genoemd, 1o. dat op die plantages door den huurder geen brandhout mag gekapt worden noch voor kalkovens noch om te verkoopen, doch wel wordt dit toegestaan voor zoover de huurder dit voor eigen huishoudelijk gebruik noodig heeft, 2o. dat er absoluut geen stokvischhout (*Brasilie, Haematoxylon Brasiletto*) of pokhout (Guajacá. *Guaiacum officinale*) tot eigen profijt uit die plantages mag gekapt worden, maar dat men dit moet laten groeien tot voordeel van de W. I. Compagnie.

Het zou ons sterk verwonderen als er tegenwoordig nog brazilie of pokhout boomen op die genoemde plantages te vinden zijn.

Over de Nederlandsche Dagbladpers.

Over de Nederlandsche dagblad pers schreef de heer A. E. Mendell onder-directeur van het Kort Verslag der Tweede Kamer, een belangwekkende studie in het te Parijs uitgegeven wordende internationale maandblad *Le Monde Nouveau*. Wij vinden het artikel overgenomen door *La Gasette de Hollande*. De schrijver betitelt zijn opstel: *Les tendances de la Presse Hollandaise*. Na gewezen te hebben op het onderscheid tusschen het intellectueele leven in Nederland en dat in de ons omringende landen, een onderscheid dat zich vooral hierin openbaart, dat de Nederlanders door hun talenkennis meer vertrouwd zijn met hetgeen in andere landen op allerlei gebied voorvalt dan omgekeerd de naburige volken met hetgeen hier te lande gebeurt, wijdt de heer Mendell een in vele opzichten zeer verdienstelijke beschouwing aan de Nederlandsche dagbladpers, die in haar dagelijkschen inhoud belangrijk afwijkt van de samenstelling der buitenlandsche bladen. De Nederlandsche dagbladen zijn in dit opzicht de weerspiegeling van de belangstelling van het publiek in alles wat bij de naburen voorvalt. Het dagelijksch nieuws is misschien minder litterair en minder politiek dan b.v. dat van de Fransche bladen, maar het draagt zeer zeker een meer universeel karakter. Men kan dat zeggen zoowel van de groote als van de kleine pers. Behalve van hetgeen op velerlei gebied in eigen land aan de orde van den dag is, geven zij, geven zij veel meer dan welke buitenlandsche pers ook, feiten en beschouwingen over het politieke, sociale, economische leven en hetgeen in zaken van kunst, wetenschap en literatuur in het buitenland wetenswaardigs voorvalt.

In bizonderheden licht de schrijver dit toe door op den omvangrijken inhoud van onze dagbladen te wijzen, insonderheid van de groote bladen, die letterlijk geen enkele rubriek onverzorgd laten.

Alhoewel de meeste groote bladen in vrijzinnigen geest geschreven worden, zou men verkeerd doen daaruit te besluiten dat zij ook de politieke zienswijze van de meerderheid der Nederlandsche bevolking vertolken. Opmerkelijk is ook de groote vrijheid van meeningsuiting, die in de bladen aan de verschillende redacteuren gelaten wordt. De schrijver verklaart, daardoor het misverstand dat in het buitenland in de oorlogsjaren bestaan heeft over het pro-Duitsch of pro-geallieerd. Het gebeurde vaak, dat in hetzelfde blad tegenovergestelde zienswijzen daaromtrent aan het licht kwamen, terwijl er slechts één groot blad was dat zich absoluut als ententofiel gedroeg

Een ander eigenaardig verschijnsel van de objectiviteit der bladen is, dat zij dikwijls nog veel uitvoeriger verslagen van partijvergaderingen opnemen dan de eigen organen van die partij. Hetzelfde kan gezegd worden van de verslagen van Kamer en belangrijke gemeenteraden, die loyaal en zonder eenige parti-pris worden geschreven. Tot lof van de Nederlandsche pers mag dan ook gezegd worden, dat zij — de zeer enge partijbladen uitgezonderd — op de meest loyale wijze het pro en het contra geeft van elke quaestie, wederom geheel in overeenstemming met het critisch temperament van den Hollander, die gaarne zijn eigen oordeel velt.

Aan het slot van zijn beschouwing kan de schrijver niet nalaten, nog even de punten op de i te zetten over de opinie hier te lande ten aanzien van de algemeene politiek. Het Hollandsche volk — zegt hij — heeft over het algemeen niet veel politieken zin. Het is tevreden met zijn bescheiden grondgebied en zijn prachtige koloniën en verlangt geen uitbreiding van gebied. Het idee om van zijn land een stuk af te nemen in ruil voor een strook daarbuiten gelegen, men heeft er hier zelfs geen seconde over gedacht. De Nederlander wenscht met de geheele wereld in vrede te leven, handel te drijven, belang te stellen in wetenschap en kunst, te werken voor de welvaart van zijn land en van de geheele wereld. Wilt ge een karakteristiek feit? Terwijl velen levendig sympathiseeren voor de Vlaamsche broeders in België, denkt toch niemand er aan in Vlaanderen te zien een *Ollanda irredenta*. Dat laat men hier aan de Italianen over.

Men kan zonder eenig voorbehoud zeggen, dat zoo één volk waarlijk rijp is voor een werkelijken Volkenbond, het Nederland is en zijn bevolking.

Het buitenland moge dit opstel van den heer Mendell lezen en overdenken.

Nederland.

De Troonrede.

H. M. de Koningin heeft op Dinsdag 21 September de Staten-Generaal geopend met de volgende troonrede:

„Wederom valt Mij het voorrecht te beurt in uw midden te mogen spreken van de werken des vredes. Al is de oorlogsfakkel in Europa nog niet geheel gebluscht, zoo heeft God ons toch vergund voortdurend werkzaam te zijn tot herstel van het door den oorlog verbroken evenwicht. Desniettemin blijft de aanhoudende duurte van de eerste levensbehoeften, ook in hare gevolgen, zorgwekkend. Volle toewijding en groot beleid zullen alleen de oplossing kunnen brengen van de vraagstukken, welke zij ons voorlegt.

Met de vreemde mogendheden worden betrekkingen onderhouden, die over het algemeen tot voldoening aanleiding geven. Intusschen blijft de toestand in Europa onzeker.

Daarbij zijn vooruitzichten, welke door den Volkenbond werden geopend ten aanzien van de toekomstige Staten-verhoudingen, nog niet in vervulling gegaan. Onder deze omstandigheden blijf ik bedacht op maatregelen tot sterking van de weerkracht van ons volk, gepaard gaande aan vermindering van den persoonlijken en geldelijken druk van den militairen dienst.

Ofschoon de Rijksmiddelen tot dusver boven verwachting vloeiden, zal toch versterking der inkomsten niet kunnen uitblijven. Eenerzijds mag stellig niet gerekend worden op een voortduren van de zoo belangrijke stijging der ontvangsten, anderzijds nemen de uitgaven in niet mindere mate toe, terwijl nog verschillende maatregelen in voorbereiding zijn, die eveneens belangrijke offers van 's Rijks schatkist zullen vragen. Overtuigd dat de onderscheidene belastingen een zeer zwaren druk op Ons volk leggen, acht ik de uiterste spaarzaamheid geboden.

In het vertrouwen, dat ook de plaatselijke overheid zich doordrongen zal betoonen van dezen eisch, wordt een verhooging van de algemeene Rijks-uitkeering aan de Gemeenten, bij wijze van noodmaatregel, voorbereid.

Ontwerpen tot gedeeltelijke herziening van de Grondwet, zijn in dit zittingjaar te verwachten. Een voorstel tot technische verbetering van de Kieswet zal U bereiken. Algeheele herziening van de Wet tot regeling van het Middelbaar Onderwijs zal worden voorgesteld. Eene wettelijke regeling van het Middelbaar en Lager Landbouwonderwijs is in vergevorderden staat van voorbereiding. Ingediend zal worden een wetsontwerp inzake de Huisindustrie, een ontwerp Landbouwongevallenwet en een ontwerp tot instelling van Gezondheidsdiensten.

Een wetsontwerp tot herziening van de grondslagen der gewestelijke en plaatselijke bestuursinrichting in Nederlandsch-Indië is daar te lande in behandeling en zal U in den loop van dit zittingjaar ter overweging worden aangeboden.

Mede zullen U voorstellen bereiken tot versterking der middelen van Nederlandsch-Indië en tot ontginning van de aardolie-bronnen van Djambi.

Met de bede, dat Gods zegen op uw arbeid moge rusten, verklaar Ik

---

meer beslagen zijn, en ge je eindelijk weer bewegen kunt.

Je slaat, hoe onschuldig ook, 'n idioot figuur, en daarom heb ik zoo rasend 't land om op 'n kouden winterdag bij kennissen, waar je.... etc. enfin U weet wel, precies als boven.

Ook hadden verleden winter verscheidene Rotterdamsche kachels en haarden, de onhebbelijke gewoonte om plots met 'n donderenden knal uit elkaar te springen; mijnwerkers schenen toen wat slordig met dynamietpatronen om te springen. Drie of vier van die lugubere gevallen hadden de kranten gepubliceerd, maar toen had er dan ook maar één kooltje ietwat verdacht te knappen, of geheel de familiekring, gezellig om den huiselijken haard aan 't boomen, vloog met 'n 120 K.M. vaartje naar 't andere eind van de kamer, en ik, als altijd solidair, sjouwde dan ook maar mee.

Of ik Holland, beter Rotterdam, veel veranderd vond in die 11 jaren afwezigheid?

Ja zeker, meer grootsteedsch, meer up to date, meer wereldstad geworden, ook traffic vooral van auto's, en trucs en motorfietsen ontzettend toegenomen. Maar wat ik ook veranderd vond, de lagere klasse, en helaas niet ten goede.

Ze werken minder, verdienen veel geld, veel meer geld dan vroeger, en toch heerscht er alomme in die kringen 'n ontevredene [illegible] stemming.

Vóór tingeltangels, bioscopen, circus, varieté's staan ze vaak in lange rijen queu te maken, en toch altijd maar mopperen en klagen over dure tijden, en dat se lang niet genoeg verdienen.

Vroeger was 't fashionable 'n „so easy" te dragen, maar nu, nu staat de werkmeid de straat te boenen, de keukenprinses de juliennesoep te roeren, de vleeschhoudersjongen worst te stoppen, de appelsienventer achter z'n kar te schreeuwen met zoo'n machien op hun respectieve neusen, en met 'n schitterend doubléekettinkje over hun linkeroorschelp.

Sjappies, die nog niet lang geleden in gelapt pilo en op klompen door 't leven gingen, promeneeren nu op Coolsingel, Blaak of Hoogstraat in geruit confectiepak met omgeslagen broekspijpen, manchetboord met helrooden das, bruine schoenen met fonkelnieuwe sous-piedskappen, en blazen branieк de fijnste Egyptische cigarettenrook langs hun zwart beprumde tanden in 't gezicht van 'n aan hun linkerarm bengelende dulcinea, aan wier beschrijving ik mij heusch niet wagen durf. Neem ik die menschen dat kwalijk? Neen, heelemaal niet, maar 't irriteerde mijn aesthetisch gevoel, en daarom zag je mij Zaterdagmiddag of Zondag hoogstzelden op straat, wel in [illegible] naast mijn oude moeder, of [illegible] open [illegible] met [illegible] uitzicht op gazon, Singel en Diergaarde ademde je 't reine atmosfeer, en genoot je in stilte, zonder me telkens te ergeren.

Niet aardig van je, Jan Paul, om Rotterdam, waar je zooveel goeds genoten hebt, zoo onbarmhartig af te kammen.

Menschenkind, leer lezen!

Rotterdam is té goed, staat té hoog voor die ongure elementen; die conclusie valt er uit te trekken, meer niets, geen syllabe.

Wat je ook opvalt bij je terugkeer in patria, dat zijn die verschillende typische woorden en uitdrukkingen, die je óf ontwent, óf nooit gehoord, óf die vroeger heelemaal niet en-vogue waren.

B. v. ze gooien je dood met reuzen van allerlei kaliber. Als 't zonnetje lekker schijnt, dan is 't reuzemooi weer of reuze-warm, als 't regent, wat meer gebeurd, dan reuzeseust 't, of is 't reuze-kil.

Kinderen zijn reuze-lief of reuze stout, en hebben o zoo reuze-lekker gegeten, en 't nieuwe poesje, 'n mormel van 'n week of 4, is 'n reuze snoes, waar ze reuze-veel van houden, en, hé, Oom o, Oom, kijk toch 's gauw, wat 'n schat van 'n reuze-klein hondje daar loopt.

„Schitterend", is ook al zoo'n stopwoordje, waarmee ze je doodgooien.

Goed geamuseerd gisteren avond? Schitterend, dank u.

Die gebakken paling was delicieus, eh? Wat, delicieus?!?

Schitterend was ze, meneer!

Je rookt daar 'n lekker sigaartje, amice.

Dat mag ook wel, kost me ook schitterend geld.

Heb je van nacht die maansverduistering gezien?

Of ik ze gezien heb? Of ik, nooit van mijn leven zoo iets schitterends aanschouwd.

En zoo zou ik met gemak nog 'n paar kolommen kunnen vullen, maar dat doe ik niet, 't zou u anders te veel voor de oogen gaan schitteren.

En dan heb je nog 'n uitdrukking die je heel veel hoort, en die mij, vooral in 't begin veel pret bezorgde.

Je wordt, bij de knoop van je jas gepakt door 'n kennis, die ze'n gemoed 's wil luchten, omdat ie alweer hooger in de belasting is aangeslagen, en 't slot van die philippica is dan gewoonlijk: maar zeg u 't nou 's eerlijk, dat gaat immers zoo maar niet, neen heusch „dat mos niet magge," en onze keukenmeid maakte 't nog 'n beetje erger als ze aan 't mopperen was over 't weer duurder worden van peen of bloemkool, ik zeg maar 't is 'n schandaal „dat mos nou toch eigenlijk niet mosse magge."

Heb zoo'n idee, dat deez' menschkundige-uitdrukking ook spoedig op Curaçao zal ingeburgerd zijn, want zeker is 't dat hier heel veel dingen in onze kolonie gebeuren, die heelemaal „niet mosse magge", Heb ik gelijk of niet?

Of ik blij was, weer op Curaçao terug te zijn?

Arriveerde op Koningin's verjaardag, toen was 't geheel den dag in de stad, botertje tot op den boôm.

'n Paar dagen later tufte ik weer naar 't cactus- en geitenland bij uitnemendheid San Willibrordo, en hoe meer ik naderde, des te heviger woelde 't opstandig daarbinnen: Jongen, Jongen, wat ben je toch begonnen; wat 'n droogte, wat 'n wildernis, wat 'n armoe!

Als je pas uit 't vruchtbare al groene Holland komt, dan is heusch de overgang te sterk.

Nu ben ik 't weer zoowat gewend, maar nog steeds is de ellende groot.

Mensch en dier smachten naar regen.

Waar 't heen moet, als dit jaar de oogst weer mislukt, beter daar niet over te denken.

'n Groote troost in dit eenzaam moeizaam bestaan is de gedachte, dat je om den drommel niet alleen voor je pleizier op de wereld ben, anders....

Anders nog niks.

Ik blijf, waar ook, onwrikbaar trouw aan mijn oud principe:

„Keep smiling."

JAN PAUL

Oct. 20. — 1920.

San Willibrordo.

de gewone zitting der Staten-Generaal geopend."

Nederlandsch gezantschap bij den H. Stoel.

Op de Begrooting van Buitenlandsche Zaken is f 10.000 uitgetrokken voor een blijvend gezantschap bij der H. Stoel.

In de Toelichting zegt de Minister van Buitenlandsche Zaken:

„De redenen, waarom in 1915 tot het instellen van een tijdelijke zending bij den Pauselijken Stoel werd besloten, zijn, nu de vrede in werking is getreden niet meer van kracht. De vertegenwoordiging bij het Vatikaan thans op te heffen, zou echter niet zijn in 's lands belang. Onder sterk gewijzigde omstandigheden en temidden van groote moeilijkheden, zoekt het internationale leven zich nieuwe banen en is het voor de bevestiging van de positie van Nederland tusschen de staten noodzakelijk in alle belangrijke centra van diplomatiek verkeer en internationale informatie een vertegenwoordiging te onderhouden. Als een zoodanig centrum is in toenemende mate het Vatikaan te beschouwen. Argentinië, Beieren, België, Bolivia, Brazilië, Chili, Columbia, Costa Rica, San Domingo, Duitschland, Nicaragua, Oostenrijk, Peru, Polen, Portugal, Rusland, Servië, en Spanje zijn daar door vaste zending vertegenwoordigd. Gedurende den oorlog heeft ook Groot-Britannië wederom een gezantschap bij het Vatikaan ingesteld, en de Fransche regeering heeft een krediet aangevraagd voor herstel van hare ambassade. Onder deze omstandigheden zoude het onraadzaam en schadelijk zijn, wanneer de Nederlandsche diplomatie zich uit dezen kring terugtrok en moet derhalve van opheffing der zending worden afgezien. Het bijzonder karakter daarvan in verband met de oorspronkelijke beweegredenen komt dan intusschen te vervallen."

Deze toelichting klopt precies op wat de liberale *Nieuwe Courant* onlangs over de vestiging van een Nederlandschen gezant bij den Paus schreef. Het Vatikaan, zoo liet het blad zich uit, is tegenwoordig een centrum van diplomatieke informatie en Nederland heeft er belang bij in dat centrale verkeer van diplomatieke berichten een vertegenwoordiger te bezitten.

Dit schijnt de overheerschende meening.

En ze ligt voor de hand, als men ziet, dat ongeveer alle Staten een vaste vertegenwoordiger bij den H. Stoel hebben en dat zelfs Frankrijk het oude anti klerikale Frankrijk, een man naar Rome gaat zenden.

Uit een oogpunt van algemeen Nederlandsch belang wordt deze kwestie dus beschouwd en omdat zij zoo klaar en overduidelijk een zaak van algemeen Nederlandsch belang is, zal zij ook in dit kader blijven en als zoodanig in ons Parlement behandeld worden.

Een Inspecteur van het Onderrwijs.

Te Woldendorp, in de provincie Groningen, is een nieuwe Christelijke school geopend. Bij die opening was veel belangstelling en oa. werd het woord gevoerd door den heer J. Hommes, arrondissementsschoolopziener te Hoogezand. Hij zeide partij genoot te zijn van dr. D. Bos (Vrijz. Dem.), maar op het standpunt te staan, dat iedere partij gelijk heeft voor haar beginsel op te komen.

In de tweede plaats wenschte de heer Hommes openlijk uit te spreken, dat er wellicht geen plaats te vinden is in ons land, waar zoo hoog noodig een Chr. school moest worden opgericht als te Woldendorp. Hij schroomde niet te zeggen, dat men, ook als vrijzinnige, uit zijn vel springt, wanneer men de toestanden kent, die daar aan de openbare school heerschen. Woldendorps openbare school is verwilderd en al krijgen we nu hier aan de Chr. school een Wildeman (het hoofd der school), spr, gelooft toch, dat de heer W. tegen de verwildering, die hier heerscht, zal opkomen, Ze moeten, aldus de heer Hommes, hier opgevoed worden, hetgeen tot op heden niet gebeurde.

Tot mej. Wildeman (een onderwijzeres) zegt spr.: „omdat er niemand anders te krijgen was, duld ik U, doch anders zou ik U zeggen: „Juffrouw, verdwijnt U uit de school; getrouwde vrouwen hooren in het gezin. Wanneer ik getrouwde vrouwen in de school zie, dan zou ik ze er wel willen uitranselen." Gaarne wil spr. aan het hoofd der school, den heer Wildeman, steun en medewerking toezeggen.

Aldus het verslag in de *Nieuwe Windschoter Courant*, die in een andere rubriek mededeelt, dat de heer P. Smid, hoofd der openbare lagere school, zijn ontslag heeft aangevraagd.

Dat is, na zulk een publieken uitbrander, ook niet te verwonderen.

Dr. Abraham Kuijper.

Dr. A. Kuyper heeft om gezondheidsredenen zijn afscheidsbrief ingezonden als lid der 1ste Kamer.

Deze figuur, die een halve eeuw een beduidende rol vervulde in het politieke leven, gaat zich dus definitief terugtrekken.

Met enkele waardeerende woorden werd door den voorzitter van dr. Kuyper's schrijven kennis genomen.

Berichten uit de Kolonie.

Koloniale Raad.

In de zitting van den Kolonialen Raad, gehouden Zaterdag avond 16 October waren tegenwoordig met den Voorzitter 7 leden.

Aan de Bestuurstafel zat dezen keer als gemachtigde van het Bestuur den Hoog Edel Gestr. Heer Kapitein C. VAN ROGGEN, Kommandant van het Garnizoen.

Nadat de leden zich konden vereenigen met de notulen van de vorige vergadering, deed de Voorzitter mededeeling van de ingekomen stukken, waaronder een, waarbij wordt *ingetrokken* de verordening tot wijziging der verordening van den 28 Nov. 1905 (P. B. no 47) houdende bepalingen nopens het bergen van petroleum en andere licht ontvlambare oliën, zooals gewijzigd bij de „invoerverordening Wetboek van Strafrecht" (P. B. 1918 no. 6).

Het lid GORSIRA vroeg daarna het woord om voor te stellen aan den Gouverneur per brief mede te deelen dat in de afdeelingen geopperde bezwaren over het ontwerp, opdat zoo noodig naar aanleiding van hetgeen gezegd is de noodige maatregelen worden genomen. Hij vindt dat de Raad de verantwoordelijkheid niet op zich mag nemen van de toestanden zooals zij thans zijn ten aanzien van gevaar voor brand.

De Raad vereenigde zich met dit voorstel.

Hierna kwam in behandeling het ontwerp tot regeling van de *brandweer* in het stadsdistrict op het eiland Curaçao.

Bij artikel 4 stelt de gemachtigde van den Gouverneur voor om punt b van het lid 2 van dat artikel te laten wegvallen.

Ter toelichting zegt de gemachtigde:

Toen deze verordening ontworpen werd, genoot het *Curaçaosche Weerbaarheids-Korps* een subsidie, waarvan het Bestuur het recht ontleende enkele verplichtingen dit Korps op te leggen als tegenprestatie. De toestand van dat Korps is intusschen van dien aard geworden, dat het Bestuur de subsidie er van overweegt en in elk geval het Korps niet meer in actieve diensten zal oproepen. In verband hiermede heeft het korps dan ook voor het verder genieten van de subsidie bedankt en is hiermede de grond weggevallen voor het leggen van speciale diensten op het personeel van dit Korps. Mocht het personeel van dit Korps zich echter nog beschikbaar stellen voor brandweerdiensten, zoo kan dit toch mogelijk blijven, daar het dan kan vallen onder punt d van hetzelfde artikel zoodat handhaving van punt 2 sub b onnoodig voorkomt.

Met deze wijziging worden sub c en d van art. 4 nu b en c.

De Raad vereenigde zich met dit voorstel.

Hierna gaf de Voorzitter de leiding van de vergadering voor een oogenblik over van het oudste aanwezige lid FORBES, om zelf de volgende amendementen voor te stellen: in artikel 4 alinea b tusschen *brandweer* en en te voegen „de sterkte der brandploegen."

In hetzelfde artikel een nieuwe alinea te voegen na alinea 8 en wel: 9. „Het personeel der rustende schutterij zal voor zooverre het voor dienst bij de brandweer is aangewezen zonder zich daarvoor vrijwillig beschikbaar te hebben gesteld, tekens voor niet langer dan één jaar voor dezen dienst worden bestemd."

Nadat de Heer A. G. Statius Muller zijne amendementen heeft toegelicht, verklaarde de gemachtigde van het Bestuur ze over te nemen.

Met deze wijzigingen werd het ontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Niemand meer het woord verlangend sloot de Voorzitter de vergadering.

Dankbetuiging.

Ontvangen van de *West India & South America Trading Co* eenige reclameartikelen voor de *Boyce Moto Meter* en *Marine Paint*.

Welkom.

Donderdag zijn met het SS. *Orijnssen* de Eerw. Pater H. BÜFFERS en de Eerw. frater WENDELINUS van het St Thomas College van hun verlof uit het moederland teruggekeerd.

Met dezelfde boot keerden weer in onze kolonie van hun reis van Europa terug verschillende families, o. a. BRANDAO, LENS van het *Albertina* park, de Heeren JOSEF ELLIS en de Heer D. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT, de eerste Curaçaoënaar die zijn studies voltooide aan de Rotterdamsche Handels hoogeschool en die thans benoemd is tot Chef van het Kantoor der Curaçaosche Handels Maatschappij te Barranquilla.

Welkom.

Inspectiereis.

Maandagmorgen 11 October vertrok Zijn Exc. Gouverneur HELFRICH met zijn militairen adjudant, te zamen met de Heeren MEERDINK, Inspecteur van het Onderwijs, LANGEMEIJER, wnd. Hoofd van Openbare Werken en Mr. CH. ELLIS, ommegaand rechter per *Diana* naar Bonaire. Eerst te half 2 kwam het schip op de reede van het eiland. Doch in den laten namiddag eerst ging het gezelschap aan wal. Tijdens zijn verblijf aldaar heeft de Landvoogd al de scholen van het Openbaar en Bijzonder onderwijs, zoowel van Kralendijk en Rincon, benevens de vlechtcursussen bezocht. Tal van vergaderingen werden gehouden met gezaghebber en landraden, is audientie verleend aan particulieren. De *clou* van dit bezoek aan Bonaire was wel de regeling van de kwestie van een nieuwen gezaghebber. Daarvoor kwam een groote menigte op bezoek bij den Gouverneur om de definitieve benoeming tot gezaghebber van den Heer de Haseth, tot nu waarnemend, te bepleiten.

De Gouverneur de deputatie beantwoordend, dankte voor het groot vertrouwen in zijn ambtenaren gesteld, doch moest noodgedwongen hun wenschen teleurstellen. Want hoogstwaarschijnlijk zal de Heer de Haseth wel voor dienzelfden post op Aruba benoemd worden. De reden daarvan is, dat de Heer de Haseth reeds als zelfstandig bestuursman op verschillende plaatsen groote bewijzen van bekwaamheid gegeven heeft en de Gouverneur daarom Z Ed. noodig heeft voor Aruba, dat zooveel grooter en meer bevolkt is en om verschillende redenen ook meer bestuursbekwaamheden vereischt dan Bonaire. Ofschoon alles nog niet definitief geregeld is, kan de Gouverneur toch geen toezegging geven.

Doch in ieder geval beloofde de Gouverneur een zeer kundig ambtenaar voor dezen post te benoemen en ingeval zoowel landraden als het publiek in onderlinge harmonie voor het welzijn en den bloei van hun eiland met den Gezaghebber willen samenwerken, dan kan de Gouverneur allen de verzekering geven, dat zij ook over dien nieuwen functionaris bijzonder zullen tevreden zijn.

In deze dagen, vooral bij deze openbare audientie kreeg een ieder opnieuw de vaste overtuiging dat onze geëerbiedigde Landvoogd met vaste hand de teugels van het bewind voert, zich persoonlijk tot in bijzonderheden van alles op de hoogte wil stellen, alvorens een beslissing te nemen, en dat hem de vooruitgang en de bloei van Bonaire ten zeerste ter harte gaat.

Het verblijf op Bonaire moest tegen het voorgenomen reisplan eenige dagen verlengd worden. Want het SS. *Commewijne* kwam veel vroeger dan verwacht werd langs Bonaire, terwijl de *Orynssen* door storm in de Noordzee een aanmerkelijke vertraging onderging, zoodat het schip eerst Woensdag morgen 20 October ten zes uur op de reede van Bonaire verscheen. Ten half 9 uur van daar vertrokken bracht de *Orynssen* ten kwart vóór elf uur den Gouverneur met gezelschap weer binnen onze haven.

Scheepvaartbeweging.

Als een bijzonderheden mag vermeld worden, dat op Woendag 11 October 5 schepen van de K. W. I. M. in onze haven waren.

Dien morgen vertrok de *Diana* via Bonaire naar Pto Cabello, de *Medea* komende van New York via Haiti vertrok den volgendendag weer naar Suriname, de *Achilles* kwam dien dag van Amsterdam binnen, de *Hebe*, die eenige dagen later naar Galveston vertrok en de *van Rensselaer*, die Maandag van Puerto Colombia binnenkwam op zijn doorreis naar Amsterdam.

De Draadlooze.

Met het SS. „Orynssen" zijn Woensdag hier aangekomen de Ingenieur Carl Kleup, en de torenbouwer Joh. Manthey, beiden van de *Telefunken*-Maatschappij bestemd om het Station van St. Martin te gaan monteeren.

Het *nieuwe* gedeelte van beide torens van ons Riffort staan reeds na genoeg tot de volle hoogte van 25 M. opgebouwd. Men is nu bezig de meest Zuidelijken ouden toren af te breken, waarmede men reeds voor het grootste gedeelte gereed is. Telkens wordt een verdieping van 5 Meter in zijn geheel om laag gelaten.

Dat oude gedeelte (45 Meterhoog) wordt later op het nieuw eerst opgebouwd, zoodat de nieuwe torens een hoogte zullen bereiken van 70 M.

Tijdens den opbouw der torens blijft het draadnet toch uitgespannen, zoodat de dienst niet onderbroken wordt.

Naar wij vernemen zijn de toestellen van de stations van Bonaire en Aruba bestemd voor de eilanden Saba en St. Eustatius. De twee eerste stations zullen nieuwe toestellen krijgen van iets sterker capaciteit.

Het nieuwe draadlooze station van St. Martin wordt de vervulling van een noodzakelijke voorwaarde voor de eventueele aanleg der K. W. I. M. booten aldaar.

Officieele berichten.

Aan den seiner 1ste klasse bij den post voor D.T. alhier J. W. P. Peilker is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Het Curaçaosche Weerbaarheidskorps.

Lang niet meer iets van gehoord. Wel van gelezen. Dat was toen Kapitein van Roggen in dit blad zijn kloeken oproep deed voor een vergadering van de leden en aspiranten leden van dit korps eenige maanden geleden. Dat was een laatste manhaftige poging om het sietogend korps wat nieuw leven in te blazen. Doch het mocht niet meer baten. Het was alsof men zich schaamde over de resultaten van dien avond. Niemand sprak er over. Een ieder deed zijn best het maar dood te zwijgen.

Men hoorde dan ook niets meer van het korps. Men zag ze niet meer uittrekken noch voor schietoefeningen, noch voor wedstrijden, noch voor nachtelijke tochten.

Eindelijk is nu toch officieel de doodsvonnis uitgesproken. In de zitting van den Kolonialen Raad van Zaterdag ll. heeft Kapitein van Roggen, als gemachtigde van den Gouverneur zijn *vixem reportum* ingeleverd. *Het Curaçaosche Weerbaarheidskorps* behoort daarmede tot de geschiedenis, en heeft zijn naam gevoegd bij zooveel andere Vereenigingen op Curaçao, die uit bloedarmoede een vroegtijdigen dood gestorven zijn, zooals: *Padvinders, Sparta, Philharmonisch Orkest*, een half dozijn andere muziekgezelschappen, en nog tal van Vereenigingen en corporaties op ander gebied, die geen van allen het leven hebben kunnen rekken.

Ausdauer, is een deugd die wij nog van het Germaansche ras kunnen leeren.

Diefstal.

Reeds meermalen had men in de klassen van het St. Thomas College alhier opgemerkt, dat er uit de lessenaars van de onderwijzers en leerlingen voorwerpen ontbraken. Ook had men soms des morgens sporen van kaarsvet ontdekt. Alles genoeg aanwijzigingen, dat er 's nachts werd ingebroken. Verschillende malen had men reeds op den loer gelegen maar zonder succes. Doch Donderdagavond juist toen de fraters naar bed zouden gaan, merkte een hunner een lichtschijnsel in een der klassen. En toen begon de klopjacht. Bij het hooren van het rumoer had de dader zich verscholen. Het bleek een der leerlingen van het College te zijn, een jongen van 13 jaar dicht in de buurt wonend. Doch het ging niet gemakkelijk den held terstond te herkennen. Want schijnbaar va de voering van een ouden hoed had hij zich een masker gemaakt, dat hij sich voor het gelaat gebonden had. De jongen staat bekend als een trouw bezoeker van de Cine, tevens hield hij er een heele collectie detective-romans op na.

Die rooverstalenten heeft hij dus zonder twijfel in de cine of in die detective romans opgedaan. De politie heeft dien aspirant-vagebond-struikroover in verzekerde bewaring genomen.

Buitenland.

Millerand president van Frankrijk.

Toen Millerand omstreeks twee uren de nationale vergadering binnentrad, klonken van alle kanten gelukwenschen op.

Als de regeeringsleden hebben plaats genomen, vangt de stemming aan. Honderden namen moeten worden afgeroepen, eindelijk hebben 892 leden gestemd en wordt de vergadering een oogenblik geschorst.

Daar klinkt de stem van Bourgeois: Millerand verkreeg 695 stemmen, Delory 69, blanco of van onwaarde 106; verschillende verdeelde stemmen 22.

„Mijnheer Millerand, namens het Fransche volk roep ik u uit tot president van de republiek, voor zeven jaar," trilt andermaal de stem van Bourgeois door de groote vergaderzaal.

Dan komen de gelukwenschen los met salvo's van toejuichingen.

Alleen de socialisten zwijgen.

Bij al dat enthousiasme werd Paul Deschanel, de man, die zijn politieke loopbaan door een ernstige ziekte in de kracht des levens zag afgesneden, toch niet vergeten.

Nog eenmaal huldigde Léon Bourgeois den kranken staatsman, die na acht maanden slechts, het Elysée moest verlaten, dat hem jaren lang reeds had toegelachen als het groote ideaal zijns levens....

Doch le roi est mort, vive le roi!

Weldra wendt de voorzitter zich dan ook tot den nieuwen president, den elfden van de tweede republiek, die in zoo moeilijke dagen met Adolphe Thiers de rij zag openen.

Bourgeois dan complimenteerde Millerand in warme bewoordingen en noemde zijn verkiezing een schitterende hulde voor de diensten, welke deze aan de republiek had bewezen.

Dan is het woord aan Millerand.

Een korte inleiding: woorden van dank en vertrouwen en hulde aan Paul Deschanel.

Dan onmiddellijk komt de staatsman boven.

In korte scherp geformuleerde zinnen, schetst hij de ernst en den omvang van zijn nieuw ambt en vervolgt dan:

„Indien de onvergetelijke diensten, die de republiek sinds 50 jaren aan het land heeft bewezen, haar ook in feite en in rechte boven eenigerlei bespreking stellen, brengt de ondervinding van een halve eeuw toch ook lessen mede, welke zoowel in het belang van Frankrijk als van de republiek zelf in toepassing moeten worden gebracht en zoo spoedig als de huidige moeilijkheden het toelaten in de wetten dienen te worden vastgelegd. Om deze moeilijkheden te overwinnen moeten alle krachten der Franschen in den vrede even broederlijk vereenigd blijven als zij dat in den oorlog waren. Het zegevierende Frankrijk moet zorgen de volledige kwijting te verkrijgen van de rechtvaardige verplichtingen, welke jegens hem op den grondslag van het verdrag van Versailles zijn aangegaan.

Een nieuwe orde doemt op. De Fransche democratie zal in overeenstemming met zijn bondgenooten waken om zich te handhaven en te ontwikkelen. Indien er voor den president van de republiek één in het bijzonder aangegeven taak is weggelegd, is het deze om in overleg met zijn ministers, die de regeeringspolitiek hebben te verdedigen in de Kamers en bij den president de vertolkers zijn van den wil van het parlemnet, de continuïteit te verzekeren van een buitenlandsche politiek, welke onzer overwinning en onzen dooden waardig is. De republikein, dien de nationale vergadering zoo even voor deze taak heeft aangewezen, zal al zijn vernuft en al zijn geestkracht aanwenden om zich het vertrouwen der volksvertegenwoordigers waardig te keuren."

Die toespraak teekent Millerand onmiddelijk als een staatsman van kracht en zelfvertrouwen.

Hij wil in het presidentschap tevens zien de centrale van de algemeene politieke leiding, in het bijzonder wat de buitenlandsche politiek betreft.

De rede van Millerand werd herhaaldelijk door algemeene en langdurige toejuichingen onderbroken. Vervolgens defileerden de parlementsleden voor den president, die te vijf minuten over half vijf het Paleis verliet te midden eener menigte, die hem eerbiedig groette en herhaaldelijk „Leve Millerand" riep.

De auto van den president kwam te kwart over zessen aan de Porte Dauphine aan, waar Millerand in een open limousine steeg. Geëscorteerd door twee escadrons cavalerie reed hij het plein van het Elysée op.

Te half zeven inspecteerde Millerand de troepen, die hem de eerbewijzen brachten en werd vervolgens naar den grooten vergulden salon geleid, waar generaal Dubail, groot-kanselier van het Legioen van Eer, aan Millerand de versierselen van het grootkruis van het Legioen van Eer, en de keten dier orde overhandigde.

Eenige minuten later ontving Millerand Lhopiteau, die vergezeld was van alle ministers en ondersecretarissen. Uit naam der regeering overhandigde de minister van juistitie aan Millerand den ontslagbrief van het kabinet.

Vervolgens begaf de nieuwe president zich in een open rijtuig naar het gebouw van den voorzitter der Kamer van Afgevaardigden, warm toegejuicht door de menigte.

***

De nieuwe president is 10 Februari 1859 te Parijs geboren en vader van twee zoons en twee dochters.

Hij is geheel een man van de daad, en, keurig redenaar, die hij is, daardoor in dubbele mate een man van grooten invloed.

Hij was bij den aanvang van zijn politieke loopbaan een vurig socialist, waarbij hij door zijn redenaarsgaven groote aandacht trok.

In het kabinet Waldeck-Rousseau (1899—1902] trad hij voor het eerst als minister op. Daarna maakte hij deel uit van de regeering in de kabinetten van Briand, Caillaux en Poincaré om in 1914 als minister van oorlog op te treden. In 1920 werd hem als minister-president de leiding der Fransche staatszaken toevertrouwd.

Naarmate hij meer de regeeringszaken van nabij leerde kennen, werd het hem steeds duidelijker, dat voor de extremistische opvattingen van het socialisme in de nuchtere practijk geen plaats was. Weldra gingen er stemmen op, om hem uit de socialistische partij te bannen. In 1906 stond hij dan ook reeds geheel buiten de eigenlijke socialistische beweging. Daarna is Millerand steeds meer naar rechts afgezwenkt en heeft hij zich doen kennen als een scherpzinnig politicus, die, begaafd met een helder verstand en een ijzeren wil, een der krachtigste figuren was geworden van de huidige regeerings-coalitie.

En dat hij thans met zijn eerste presidentieele boodschap vierkant ingaat tegen de socialistische wenschen, toont genoegzaam, wat er aan kracht en zelfvertrouwen leeft in den nieuwen bewoner van het Elysée.

Een periode van krachtige staatkunde breekt thans voor Frankrijk aan, waarbij het wel niet aan scherpe tegenstellingen zal ontbreken.

Smokkelen van Whiskey.

Een *Times*-correspondent verhaalt van den uitgebreiden handel in sterke dranken te Windsor, de Canadeesche grensstad, die tegenover de Amerikaansche stad Detroit ligt, over de rivier. Er zijn vermogens vergaard, in enkele maanden, door hen, die bereid waren het vervoer van whisky en andere verboden dranken te vergemakkelijken over het water naar den staat Michigan.

Ook de stad Windsor zelve heeft ervan geprofiteerd. want zij heeft van het begin van dit jaar tot Augustus een som van 259.500 dollars geïnd als boeten voor onrechtmatig in bezit hebben van sterken drank. Onder degenen, die onlangs gearresteerd zijn wegens overtreding van de drankwet van Ontario is de burgemeester van de stad Amherstburg, een plaatsje aan de rivier de Detroit, enkele minuten varen van de grens der V. S. gelegen. Het verdwijnen van 115 kisten whisky uit het bezit van den burgemeester is de grondslag voor de aanklacht.

Ofschoon Ontario droog is, is het nog niet „kurkdroog" en particulieren mogen voor eigen gebruik sterken drank koopen. De verdenking der drankwetambtenaren valt natuurlijk op degenen, die groote hoeveelheden koopen. Zoo werd, ondanks haar bewering, dat zij alles zelve had opgedronken, een vrouw gearresteerd, die sedert 1 Januari veertig kisten en negen vaten whisky had gekocht!

In den regel wordt de verboden waar des nachts over de rivier gebracht. Zij, die drank te verkoopen hebben, wachten als Indianen tusschen de boomen langs den oever der rivier. Zij geven lichtseinen aan degenen, die de rivier op- en neervaren om drank te koopen. Dan wordt er aan den wal onderhandeld en wordt de kostbare waar uit de schuilplaats te voorschijn gehaald en naar de V. S. overgebracht. Er wordt echter ook op veel grooter schaal gesmokkeld. Degenen, die zich daarmee bezighouden, hebben [illegible] op Canadeesch gebied; met groote wagens brengen deze de opgekochte hoeveelheid naar den oever der rivier, waar een sleepboot wacht op een donkere, eenzame plaats, om de smokkelwaar naar den oever over te brengen. Het aan land brengen op Amerikaansch gebied [illegible] gemakkelijk. In Detroit kan men heel gemakkelijk drank koopen.

(„Hbl.")

Op weg naar Rome.

De heer Cachin, die uit Rusland is teruggekeerd en nu in Frankrijk propaganda maakt voor 't Bolsjewisme vertelt in de „*Humanité*" van de houding der Sovjet-tyrannen tegenover den onuitroeibaren godsdienst van 't Russische volk.

Ze durven dien niet rechtstreeks aanranden of verbieden. Maar ze trachten dien in minachting te brengen, precies op dezelfde wijze als onze liberalen en modernen een eeuw lang het katholicisme en geloovig protestantisme hebben beproefd te ondermijnen. Wat veel gevaarlijker en gemeener is dan openlijke bestrijding.

Maar ten slotte toch ook niet slaagt.

Want het gevolg der gebeurtenissen, die de orthodoxe kerk in Rusland van haar hoofd en leiding beroofden is, dat de geloovigen zich langzamerhand wenden naar..... Rome.

Een priester, onlangs uit Rusland te Rome aangekomen, Kalspensky genaamd, toont dit in den „*Corriere d'Italia*" aan. Hij was getuige van de geweldige gebeurtenissen, die zich in de laatste jaren in zijn land afspeelden. Hij was er zelfs slachtoffer van: zijn huis zag hij leegplunderen, zijn familieleden verbannen .... Over de godsdienstige toestanden in Rusland spreekt hij dus met volle kennis van zaken. Verscheidene malen getuigt hij dat, benevens de economische crisis, het godsdienstige vraagstuk meestal het onderwerp is der gesprekken van klein en groot, arm en rijk, en meer nog van de leeken dan van de popen, (naam der Russische priesters) eertijds slaven, nu slachtoffers van 't verdwenen tsarisme.

„*La ricerca di Dio*": „Op zoek naar God", zeer bekende uitdrukking der Russische mystieke litteratuur. Op zoek naar God in Rusland, in de verwoesting van het bolsjewistisch regiem", zóó luidt de titel van zijn artikel.

De orthodoxe geestelijkheid heeft geen gezag meer.

Doch het godsdienstig leven is in Rusland vuriger dan ooit: de kerken worden meer bezocht dan eertijds; en menschen, die vroeger onverschillig of ongeloovig waren, ziet men thans hun troost en kracht zoeken in den godsdienst. Veel lijden voert tot God; en in deze algemeene verwarring vindt de ziel slechts rust en vrede in den Eeuwigen God.

Feitelijk gaat de leiding der kerk nu uit van de parochiale en diocesane comité's, waarvan vooraanstaande leeken het bestuur hebben; de priesters hebben maar te gehoorzamen; zij worden dus niet meer beschouwd als geestelijke leiders en vaders, maar als ambtenaars der kerkelijke bediening, 't is de eenige band die hen nog aan 't volk verbindt.

De regeering is bepaald anti-christelijk. De reactie nu tegen deze anti-christelijke regeering gaat uit van de leeken.

In 1918 was de eerw. heer Kapensky te Petrograd getuige van een ontzagwekkende godsdienstige volksbetooging tegen de bolsjewisken, die zich wilden meester maken van het beroemde klooster van den Heiligen Alexander Nevsky. In dit geval werd de sovjet gedwongen aan den wil van 't volk toe te geven, en vele dergelijke gevallen in steden en dorpen zou men kunnen aanstippen.

Verleden jaar wilde de sovjet in een volkrijke voorstad van Petrograd een orthodoxe kerk gebruiken als kindertuin en een katholieke als bioscoop. De weerstand der werklieden was roerend; ze organiseerden met hun kinderen een grootsche protestoptocht. De soldaten, die bevel hadden ontvangen van hun wapens gebruik te maken, weigerden te schieten tegen hun eigen broers en kinderen.

En deze sympathie voor het katholicisme is algemeen. Hare vijanden van weleer achten haar thans als een universeele kracht, als de eenige Kerk, die aan de verwoesting der laatste jaren ontsnapte. Hare vrienden worden katholiek ofwel belijden in 't openbaar hun onverdeelde sympathie voor de Kerk van Rome. Onder deze schittert een vooraanstaand professor der universiteit van Petrogad, Karsavin, beroemd om zijn werken over de middeleeuwsche geschiedenis. Vóór een jaar of twee publiceerde hij een werk over het katholicisme, een ware apologie der Kerk, die diepen indruk maakte. Hij begon ook de uitgave der katholieke mystici; doch, daar de Sovjets het monopolie der drukmaterialen hebben, heeft hij dit werk moeten onderbreken.

Is het uitgeven van boeken onmogelijk, dan gaat de propaganda toch actief voort door het woord. Men zoekt de katholieken, men benijdt ze: zij tenminste hebben vastheid in leer, leiding en organisatie in werken. Zoo zijn de individueele bekeeringen niet zeldzaam, zelfs had men reeds het geval eener algemeene bekeering tot Rome in een parochiekerk van 6000 zielen, in het distrikt Kharkov.

Deze algemeene sympathie voor Rome kwam vooral aan 't licht gedurende een schitterende processie met het H. Sacrament, in 1918 door de katholieken te Petrogad georganiseerd. Katholieke priesters van Russischen en Latijnschen ritus omringden het Allerheiligste. Onder de menigte was de goedkeuring en bewondering algemeen. Zou Gods Voorzienigheid de Russische Revolutie willen gebruiken om tientallen millioenen terug te voeren tot de kerk?

Bij Hem is het mogelijk en het ware Zijn wijsheid en liefde waardig?

